

Ανάλυση επίτευξης στόχων εταιρικής βιωσιμότητας, μέσω των απολογισμών εταιρικής κοινωνικής ευθύνης των κατασκευαστικών επιχειρήσεων στην Ελλάδα

Γεώργιος Παπαχρήστος
Μεταπτυχιακός Φοιτητής ΔΧΤ/ΣΘΕΤ, ΕΑΠ
grg_papa@yahoo.gr

Δημήτριος Κουλουριώτης
Μέλος ΣΕΠ ΔΧΤ/ΣΘΕΤ ΕΑΠ
koulouriotis.dimitrios@ac.eap.gr

Περίληψη – Η παρούσα εργασία διερευνά κατά πόσο οι κατασκευαστικές εταιρείες στην Ελλάδα λαμβάνουν υπόψη τους Στόχους Βιώσιμης Ανάπτυξης (ΣΒΑ) που προτάθηκαν στην Ατζέντα 2030 των Ηνωμένων Εθνών. Μέσα από τη μελέτη των εκθέσεων εταιρικής βιωσιμότητας τους αποτυπώνονται οι στρατηγικές βιωσιμότητας που ακολουθούν, οι ΣΒΑ στους οποίους συνεισφέρουν, οι πρακτικές βιωσιμότητας για την υποστήριξη των ΣΒΑ και οι δείκτες που αξιοποιούν για την αξιολόγηση των επιδόσεων τους στο παραπάνω πλαίσιο. Τα αποτελέσματα έδειξαν πως οι ΣΒΑ στους οποίους δίνεται μεγαλύτερη βαρύτητα είναι η Καλή Υγεία και Ευημερία (#3), η Αξιοπρεπής Εργασία (#8) και Οικονομική Ανάπτυξη και η Ζωή στη Στεριά (#15), ενώ μικρότερο είναι το ενδιαφέρον για ΣΒΑ όπως η Μηδενική Πείνα (#2), η Ζωή κάτω από το Νερό (#14) και η Καθόλου Φτώχεια (#1). Οι εταιρείες αναλαμβάνουν ένα μεγάλο πλήθος πολιτικών/ενεργειών/πρακτικών για τη συμβολή τους στους ΣΒΑ, αλλά δεν υπάρχει κοινό πλαίσιο για το πώς μια δράση/πρακτική συνεισφέρει σε έναν ή περισσότερους ΣΒΑ. Επίσης, χρησιμοποιούν κυρίως ποσοτικούς δείκτες για την αξιολόγηση των επιδόσεων τους, ωστόσο σε ορισμένες εταιρείες υπάρχουν ζητήματα με την ποιότητα της αναφοράς και της πληροφόρησης.

Λέξεις-Κλειδιά: Ηνωμένα Έθνη, Στόχοι Βιώσιμης Ανάπτυξης, κατασκευαστικός κλάδος

I. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Ο κατασκευαστικός κλάδος είναι ένας σημαντικός κινητήριος μοχλός ανάπτυξης της ελληνικής οικονομίας, από την άποψη της συμβολή του στο ΑΕΠ, την απασχόληση και τις επενδύσεις. Σύμφωνα με τον IOBE (2019), η συμβολή των εταιρειών του κλάδου στην οικονομία ανήλθε σε 2,1% του ΑΕΠ, υποστηρίζοντας επίσης το 4,9% της συνολικής απασχόλησης στη χώρα, με συνολικά 202 χιλ. εργαζομένους. Η Ακαθάριστη Προστιθέμενη Αξία ανήλθε σε 10,8 δις € (IOBE, 2019), ενώ η αξία παραγωγής διαμορφώθηκε σε 7,6 δις € το 2020. Οι επενδύσεις σε κατασκευές έφτασαν στο 4% του ΑΕΠ, ενώ μελλοντικά αναμένεται να αυξηθούν στο 8,1% μέχρι το 2025 (IOBE, 2021).

Παρά τη σημασία του τομέα για την οικονομία, οι δραστηριότητες του κατασκευαστικού κλάδου συμβάλλουν σε μεγάλη κατανάλωση ενέργειας και πόρων, με σημαντική αρνητική επίπτωση στο περιβάλλον και τις

κοινωνίες. Το 2018 μόνο ο κλάδος των κατασκευών κτιρίων συνεισέφερε στο 38% των συνολικών παγκόσμιων εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα (CO₂) και στο 55% της παγκόσμιας κατανάλωσης ηλεκτρικής ενέργειας (GABC, 2021). Τα στατιστικά στοιχεία δείχνουν επίσης ότι πάνω από 10 δις τόνοι αποβλήτων παράγονται ετησίως από δραστηριότητες κατασκευών και κατεδάφισης (Sachs et al., 2019). Τα κατασκευαστικά έργα ενώ βελτιώνουν την ποιότητα ζωής, μπορεί να επηρεάσουν αρνητικά την υγεία των ανθρώπων τόσο σε μακροπρόθεσμη, όσο και σε βραχυπρόθεσμη βάση (π.χ. διατάραξη καθημερινής ζωής, θόρυβος, περιορισμοί πρόσβασης, κ.α.) (Bluyssen et al., 2010).

Σταδιακά με την πάροδο των ετών έχουν αναληφθεί ενέργειες για τον περιορισμό των επιζήμιων επιδράσεων του, τόσο από την πλευρά των ίδιων των εταιρειών που δραστηριοποιούνται στον κλάδο, όσο και από εξωτερικούς φορείς. Ωστόσο, η θέσπιση στόχων βιωσιμότητας δεν αποτελεί νομική απαίτηση για τις επιχειρήσεις (Zutshi & Creed, 2015).

Σήμερα, οι περισσότερες εταιρείες δημοσιεύουν τις πληροφορίες που αφορούν τις σχετικές δράσεις τους σε εκθέσεις εταιρικής κοινωνικής ευθύνης ή πιο εστιασμένα σε εκθέσεις περιβαλλοντικής και κοινωνικής βιωσιμότητας, ώστε να δημοσιοποιούνται στο κοινό και σε άλλα ενδιαφερόμενα μέρη. Το περιεχόμενο αυτών των εκθέσεων μπορεί να υστερεί σε ορισμένες περιπτώσεις, ως προς την ποιότητα ή την ποσότητα της πληροφόρησης, αλλά οι σχετικές γνωστοποιήσεις παραμένουν σημαντικές για ένα μεγάλο μέρος ενδιαφερόμενων μερών, όπως το ευρύ κοινό, οι επενδυτές, τα τραπεζικά ιδρύματα και οι εθνικές κυβερνήσεις (Lu et al., 2016).

Από την άλλη, διεθνείς φορείς και οργανισμοί θέτουν πρότυπα. Χαρακτηριστική στο πλαίσιο αυτό είναι η εισαγωγή της Ατζέντας 2030 για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη («Transforming Our World: The 2030 Agenda for Sustainable Development») που εγκρίθηκε από τη Γενική Συνέλευση των Ηνωμένων Εθνών, και η οποία αποτελεί «ένα σχέδιο για τους ανθρώπους, τον πλανήτη και την ευημερία» (UNFPA, 2015:1). Σήμερα, τα Ηνωμένα Έθνη αναγνωρίζουν ότι η επίτευξη βιώσιμης ανάπτυξης σε όλες τις διαστάσεις (οικονομική, κοινωνική και περιβαλλοντική)

απαιτεί τις προσπάθειες όλων των κρατών και είναι ένα παγκόσμιο ζήτημα που αφορά τόσο τις αναπτυσσόμενες, όσο και τις ανεπτυγμένες χώρες. Έτσι, η πρωτοβουλία αυτή ενθαρρύνει τη δράση για τα επόμενα 15 χρόνια σε τομείς κρίσιμης σημασίας για την ανθρωπότητα και τον πλανήτη (Topple et al., 2017).

Η Ατζέντα 2030 των Ηνωμένων Εθνών, εισάγει 17 Στόχους Βιώσιμης Ανάπτυξης (Sustainable Development Goals - SDGs), οι οποίοι επίσης αναφέρονται και ως παγκόσμιοι στόχοι για τη βιώσιμη ανάπτυξη και εγκρίθηκαν από όλες τις χώρες μέλη του ΟΗΕ ως το επακόλουθο των Αναπτυξιακών Στόχων της Χιλιετίας Millennium Development Goals). Αντιπροσωπεύουν ένα παγκόσμιο όραμα 17 βασικών προτεραιοτήτων που πρέπει να εκπληρωθούν μέχρι το 2030 (United Nations, 2015).

Οι στόχοι ενσωματώνουν και τις τρεις βασικές διαστάσεις της βιώσιμης ανάπτυξης, δηλαδή την κοινωνική, την οικονομική και την περιβαλλοντική. Περιλαμβάνουν οριζόντια ζητήματα όπως η ειρήνη, η ανισότητα, τα αειφόρα πρότυπα κατανάλωσης και παραγωγής, οι πόλεις και η κλιματική αλλαγή. Έχοντας φιλόδοξο χαρακτήρα, οραματίζονται την εξάλειψη (όχι μόνο τη σημαντική μείωση) των βασικών προκλήσεων της ανθρώπινης ανάπτυξης, όπως η πείνα, η φτώχεια και οι θάνατοι παιδιών, φαινόμενα που μπορούν να προληφθούν (Cai & Choi, 2022).

Παράλληλα προτείνονται κατευθυντήριες γραμμές για τη διευκόλυνση των επιχειρήσεων να μετρούν τις επιδόσεις τους στη βιωσιμότητα (Whittingham et al., 2022). Οι 17 βασικοί στόχοι παρουσιάζονται στον Πίνακα 1, αναλόγως της διάστασης της βιώσιμης ανάπτυξης στην οποία αναφέρονται.

Πίνακας 1. Στόχοι βιώσιμης ανάπτυξης, της Ατζέντας 2030 των Ηνωμένων Εθνών

Κοινωνικοί στόχοι	Οικονομικοί στόχοι	Περιβαλλοντικοί στόχοι
#1 Καθόλου φτώχεια	#8 Αξιοπρεπής εργασία και οικονομική ανάπτυξη	#6 Καθαρό νερό και αποχέτευση
#2 Μηδενική πείνα	#9 Βιομηχανία, καινοτομία και υποδομές	#7 Προσιτή και καθαρή ενέργεια
#3 Καλή υγεία και ευημερία	#10 Μειωμένες ανισότητες	#13 Δράση για το κλίμα
#4 Ποιοτική εκπαίδευση	#12 Υπεύθυνη κατανάλωση και παραγωγή	#14 Ζωή κάτω από το νερό
#5 Ισότητα των φύλων		#15 Ζωή στη στεριά
#11 Βιώσιμες πόλεις και κοινότητες		
#16 Ειρήνη, δικαιοσύνη και ισχυροί θεσμοί		
#17 Συνεργασία για τους στόχους		

Στο παραπάνω πλαίσιο πολλές εταιρείες δημοσιεύουν τις πληροφορίες που αφορούν τις σχετικές δράσεις τους σε

εκθέσεις εταιρικής κοινωνικής ευθύνης ή πιο εστιασμένα σε εκθέσεις περιβαλλοντικής και κοινωνικής βιωσιμότητας, ώστε να δημοσιοποιούνται στο κοινό και σε άλλα ενδιαφερόμενα μέρη. Έτσι το περιεχόμενο αυτών των εκθέσεων έχει αποτελέσει πρόσφατα αντικείμενο ενδιαφέροντος για πολλούς ερευνητές, οι οποίοι έχουν σπεύσει να μελετήσουν κατά πόσο οι επιχειρήσεις εφαρμόζουν βιώσιμες πρακτικές για το περιβάλλον και την κοινωνία και σε ποιο βαθμό επιτυγχάνουν σχετικούς στόχους βιωσιμότητας (Tsalis et al., 2020; 2022). Ωστόσο ο βαθμός στον οποίο οι ελληνικές επιχειρήσεις του κατασκευαστικού κλάδου, εφαρμόζουν και επιτυγχάνουν σχετικούς στόχους δεν είναι γνωστός.

II. ΜΕΘΟΛΟΣ

A. Ερευνητικά ερωτήματα

Σκοπός της έρευνας ήταν η διερεύνηση του βαθμού στον οποίο οι εταιρείες του κατασκευαστικού κλάδου στην Ελλάδα δημοσιεύουν στις εκθέσεις εταιρικής κοινωνικής ευθύνης και βιωσιμότητας, πληροφορίες που είναι σχετικές με τους ΣΒΑ των Ηνωμένων Εθνών.

Τα ζητούμενα ήταν να αξιολογηθεί κατά πόσο αναφέρουν ότι ακολουθούν μια στρατηγική βιώσιμης ανάπτυξης, ποιες πρακτικές ακολουθούν για την επίτευξη κάθε Στόχου Βιώσιμης Ανάπτυξης, και με ποιους δείκτες αξιολογούν τις επιδόσεις τους. Τα ερευνητικά ερωτήματα διαμορφώθηκαν ως ακολούθως:

- Πως διαμορφώνεται η στρατηγική βιώσιμης ανάπτυξης για τις εταιρείες του κατασκευαστικού κλάδου στην Ελλάδα;
- Σε ποιο βαθμό οι κατασκευαστικές εταιρείες στην Ελλάδα δηλώνουν ότι συνεισφέρουν στην επίτευξη των Στόχων Βιώσιμης Ανάπτυξης;
- Ποιες ενέργειες, δράσεις ή πολιτικές αναλαμβάνουν, μέσω των οποίων συνεισφέρουν στην επίτευξη των Στόχων Βιώσιμης Ανάπτυξης;
- Ποιους δείκτες χρησιμοποιούν για την αξιολόγηση των επιδόσεών τους, όσο αφορά ενέργειες που συνεισφέρουν στην επίτευξη των Στόχων Βιώσιμης Ανάπτυξης;

B. Μέθοδος έρευνας και ανάλυσης δεδομένων

Πραγματοποιήθηκε ποιοτική μελέτη. Οι μέθοδοι συλλογής ποιοτικών δεδομένων που χρησιμοποιούνται συχνότερα στην έρευνα είναι η μελέτη εγγράφων, οι παρατηρήσεις, οι ημιδομημένες συνεντεύξεις και οι ομάδες εστίασης. Η μελέτη εγγράφων (που ονομάζεται επίσης ανάλυση εγγράφων) αναφέρεται στην ανασκόπηση από τον ερευνητή γραπτού υλικού, όπως προσωπικά και μη έγγραφα, αρχεία, ετήσιες εκθέσεις, οδηγίες, έγγραφα πολιτικής, ημερολόγια ή επιστολές (Taylor et al., 2015).

Στην παρούσα διπλωματική εργασία, η ποιοτική έρευνα βασίστηκε στη μελέτη του κειμένου των εκθέσεων εταιρικής κοινωνικής ευθύνης και εταιρικής βιωσιμότητας ενός δείγματος 12 κατασκευαστικών εταιρειών στην Ελλάδα. Το δείγμα των εταιρειών επιλέχθηκε βάσει της διαθεσιμότητας των δημοσιευμένων εκθέσεων εταιρικής

βιωσιμότητας. Για κάθε εταιρεία αναζητήθηκαν ηλεκτρονικά και αντλήθηκαν οι εκθέσεις, για τα τελευταία και πιο πρόσφατα 5 έτη για τα οποία ήταν διαθέσιμες. Συνολικά μελετήθηκαν 52 εκθέσεις εταιρικής βιωσιμότητας.

Η μελέτη βασίζεται στην ανάλυση περιεχομένου των εκθέσεων, εντοπίζοντας και κατηγοριοποιώντας σημαντικές πληροφορίες, σχετικές με τα ερευνητικά ερωτήματα της μελέτης. Η ανάλυση περιεχομένου είναι ιδιαίτερα χρήσιμη σε καταστάσεις όπου υπάρχει μεγάλος όγκος αδόμητων κειμενικών δεδομένων, όπως αυτά που απαντώνται σε εκθέσεις εταιρικής βιωσιμότητας και τα οποία αναλύθηκαν στην παρούσα εργασία

III. ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

A. Στρατηγική βιώσιμης ανάπτυξης κατασκευαστικών εταιρειών

Από την ανάλυση, όπως παρουσιάζεται στον Πίνακα 2, προέκυψε πως 3 από τις 12 κατασκευαστικές εταιρείες ακολουθούν μια σαφώς διατυπωμένη και ολοκληρωμένη στρατηγική βιώσιμης ανάπτυξης, κάνοντας αναφορά σε στόχους, αξίες, αρχές -πυλώνες, αποστολή, όραμα και βασικές προτεραιότητες. Δύο εταιρείες του δείγματος σκοπεύουν μέσα στο 2021, να υιοθετήσουν μια Πολιτική Βιώσιμης Ανάπτυξης, η οποία επί τη στιγμή της δημοσίευσης της έκθεσής τους, βρισκόταν σε διαδικασία σύνταξης.

Πίνακας 2. Διατύπωση στρατηγικής βιώσιμης ανάπτυξης των κατασκευαστικών εταιρειών

Στρατηγική βιώσιμης ανάπτυξης	Συχνότητα
Η εταιρεία διαθέτει σαφώς καθορισμένη στρατηγική βιώσιμης ανάπτυξης, με στόχους, όραμα, στρατηγικές προτεραιότητες, κλπ.	3
Η εταιρεία ακολουθεί μια προσέγγιση/πλαίσιο βιώσιμης ανάπτυξης	6
Η εταιρεία καταγράφει τους βασικούς άξονες/πυλώνες/ προτεραιότητες της βιώσιμης ανάπτυξης	11
Η εταιρεία κάνει καταγραφή και αξιολόγηση των ουσιαστικών θεμάτων στο πλαίσιο της βιώσιμης ανάπτυξης	12

Για παράδειγμα μια εταιρεία κάνει αναφορά στο επίκεντρο και τους στόχους της στρατηγικής βιώσιμης ανάπτυξης και καταγράφει τις αξίες, την αποστολή, το όραμα της εταιρείας και τις βασικές προτεραιότητες. Μια άλλη εταιρεία διαθέτει ένα ολοκληρωμένο στρατηγικό πλαίσιο βιώσιμης ανάπτυξης το οποίο στηρίζεται σε τρεις πυλώνες/προτεραιότητες, το οποίο βασίζεται σε αρχές και για κάθε έναν από τους πυλώνες διατυπώνονται στόχοι σε σχέση με τη βιώσιμη ανάπτυξη.

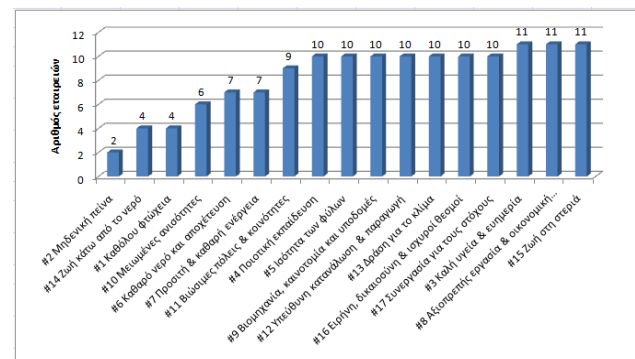
Μια τρίτη εταιρεία διατυπώνει μια στρατηγική βιώσιμης ανάπτυξης, η οποία κατευθύνεται από ένα όραμα

και διαθέτει πυλώνες βιώσιμης ανάπτυξης με καθορισμένους στόχους. Σημειώνεται εδώ, πως δύο εταιρείες του δείγματος, αναφέρουν στις εκθέσεις τους, οι οποίες αφορούν το έτος 2020, ότι σκοπεύουν μέσα στο 2021, να υιοθετήσουν μια Πολιτική Βιώσιμης Ανάπτυξης, η οποία επί τη στιγμή της δημοσίευσης της έκθεσής τους, βρισκόταν σε διαδικασία σύνταξης.

Στη συνέχεια, 6 από τις 12 εταιρείες του δείγματος περιγράφουν στις εκθέσεις τους, απλούστερα ένα πλαίσιο ή μια προσέγγιση βιώσιμης ανάπτυξης, ενώ στην πλειοψηφία τους (11 από 12 εταιρείες) κάνουν αναφορά στους βασικούς άξονες ή πυλώνες ή προτεραιότητες της βιώσιμης ανάπτυξης.

B. Ενσωμάτωση Στόχων Βιώσιμης Ανάπτυξης των Ηνωμένων Εθνών

Στη συνέχεια διερευνήθηκε κατά πόσο οι κατασκευαστικές εταιρείες του δείγματος δηλώνουν ότι συνεισφέρουν στην επίτευξη των Στόχων Βιώσιμης Ανάπτυξης των Ηνωμένων Εθνών, και ειδικότερα σε ποιους από αυτούς τους Στόχους. Αρχικά προέκυψε πως μια (1) από τις εταιρείες, δεν έκανε καμία αναφορά στους Στόχους Βιώσιμης Ανάπτυξης, ενώ όλες οι υπόλοιπες δήλωσαν πως η επίτευξη των Στόχων Βιώσιμης Ανάπτυξης είναι ένας σκοπός των δράσεων που αναλαμβάνουν στο πλαίσιο της υποστήριξης της εταιρικής βιωσιμότητας.

Γράφημα 1. Στόχοι Βιώσιμης Ανάπτυξης που υποστηρίζονται από τις κατασκευαστικές εταιρείες

Οι Στόχοι που υποστηρίζονται από τις περισσότερες εταιρείες (11 από τις 12) είναι οι 3 (Καλή υγεία και ευημερία), 8 (Αξιοπρεπής εργασία και οικονομική ανάπτυξη) και 15 (Ζωή στη στεριά). Επιπρόσθετα οι 10 από τις 12 εταιρείες υποστηρίζουν ότι συνεισφέρουν στους στόχους 4 (Ποιοτική εκπαίδευση), 5 (Ισότητα των φυλών), 9 (Βιομηχανία, καινοτομία και υποδομές), 12 (Υπεύθυνη κατανάλωση και παραγωγή), 13 (Δράση για το κλίμα), 16 (Ειρήνη, δικαιοσύνη και ισχυροί θεσμοί) και 17 (Συνεργασία για τους στόχους).

Στη συνέχεια 9 από τις 12 εταιρείες υποστηρίζουν ότι συνεισφέρουν στον στόχο 9 (Βιομηχανία, καινοτομία και υποδομές), ενώ 7 από τις 12 εταιρείες συνεισφέρουν στους στόχους 6 (Καθαρό νερό και αποχέτευση) και 7 (Προσιτή και καθαρή ενέργεια). Οι Στόχοι που υποστηρίζονται από μικρότερο αριθμό εταιρειών είναι οι 10 (Μείωση ανισοτήτων) (6 από 12 εταιρείες), 1 (Καθόλου φτώχεια) (4

από 12 εταιρείες), 14 (Ζωή κάτω από το νερό) (4 από 12 εταιρείες) και 2 (Μηδενική πείνα) (2 από 12 εταιρείες).

C. Ενέργειες/πολιτικές για την υποστήριξη των Στόχων Βιώσιμης Ανάπτυξης των Ηνωμένων Εθνών

Οι κατασκευαστικές εταιρείες αναλαμβάνουν ένα ευρύ φάσμα ενεργειών και πολιτικών για την υποστήριξη των διαφορετικών ΣΒΑ. Μια πολιτική μπορεί να υποστηρίζει έναν ή περισσότερους ΣΒΑ, όπως για παράδειγμα ένα σύστημα ή μια πολιτική για την Υγεία και την Ασφάλεια των εργαζομένων. Αυτές οι πολιτικές συνεισφέρουν στον Στόχο 3 (Καλή υγεία και ευημερία), αλλά και στον Στόχο 8 (Αξιοπρεπής εργασία και οικονομική ανάπτυξη).

Ενδεικτικά στους Πίνακες 3, 4, 5 και 6 συνοψίζονται οι ενέργειες που αναλαμβάνουν οι εταιρείες για την επίτευξη των Στόχων #3, #6, #11 και #16.

Πίνακας 3. Δράσεις για την στήριξη του Στόχου 3 (Καλή υγεία και ευημερία)

Είδος ενέργειας/πολιτικής/πρακτικής	Σύνολο εταιρειών
Σύστημα/πολιτική για την Υγεία και την Ασφάλεια των εργαζομένων (π.χ. μελέτες εκτίμησης επαγγελματικών κινδύνων, επιθεωρήσεων χώρων εργασίας, κ.α.)	11
Στήριξη υγείας εργαζομένων στην διάρκεια της πανδημίας (π.χ. εξ αποστάσεως εργασία, μέτρα προστασίας, κ.α.)	6
Εκπαίδευση εργαζομένων για την Υγεία και την Ασφάλεια στην εργασία	6
Μέτρα ασφάλειας αυτοκινητοδρόμων	4
Συμμόρφωση με κανονισμούς Υγείας και Ασφάλειας στην εργασία	2
Λοιπές πολιτικές για την Υγεία των εργαζομένων (π.χ. ίση μεταχείριση, δίκαιες εργασιακές πρακτικές, κ.α.)	2
Προγράμματα ευ ζην εργαζομένων (π.χ. ισορροπία οικογενειακής – επαγγελματικής ζωής, εκδηλώσεις για την ενίσχυση των σχέσεων των εργαζομένων, κ.α.)	2
Πρόσθετες παροχές	2
Στήριξη συστήματος υγείας στη διάρκεια της πανδημίας	2

Προκύπτει αρχικά, πως η κύρια πρακτική που οι εταιρείες δηλώνουν ότι ακολουθούν για τη στήριξη του Στόχου 3 (Καλή υγεία και ευημερία) είναι η τήρηση ενός συστήματος ή πολιτικής για την υγεία και την ασφάλεια των εργαζομένων τους (δηλώθηκε από 11 στις 11 εταιρείες). Μπορεί να παρατηρηθεί ότι όλες οι δράσεις που αναφέρονται στον Πίνακα 10, θα μπορούσαν να ομαδοποιηθούν σε δύο κατηγορίες: σε αυτές που

κατευθύνονται προς την υποστήριξη της υγείας και της καλής ευημερίας των εργαζομένων των κατασκευαστικών εταιρειών (π.χ. η παροχή εκπαίδευσης στους εργαζομένους για την υγεία και την ασφάλεια) και σε αυτές που απευθύνονται ευρύτερα προς την κοινωνία (π.χ. τα μέτρα ασφάλειας των αυτοκινητοδρόμων και η στήριξη του συστήματος υγείας).

Ακολούθως στον Πίνακα 4 παρουσιάζονται οι πρακτικές και ενέργειες που αναλαμβάνονται για τη στήριξη του Στόχου #6. Οι εταιρείες του δείγματος αναφέρουν ποικιλία δράσεων οι οποίες ωστόσο δεν ακολουθούν μια κοινή γραμμή. Για παράδειγμα, 4 από τις 7 εταιρείες που δήλωσαν ότι υποστηρίζουν τον Στόχο 6, αναφέρουν ότι διαθέτουν μονάδα επεξεργασίας υγρών αποβλήτων/λυμάτων, ενώ ομοίως 4 από 7 εταιρείες διενεργούν εργασίες αποκατάστασης του δικτύου ύδρευσης μετά από την ολοκλήρωση των κατασκευαστικών τους έργων.

Πίνακας 4 Δράσεις για την στήριξη του Στόχου 6 (Καθαρό νερό και αποχέτευση)

Είδος ενέργειας/πολιτικής/πρακτικής	Σύνολο εταιρειών
Μονάδα επεξεργασίας υγρών αποβλήτων/λυμάτων	4
Εργασίες αποκατάστασης δικτύου ύδρευσης μετά από έργα	4
Χρήση νερού από εναλλακτικές πηγές (όμβρια ύδατα, βρόχινο νερό, βιολογικοί καθαρισμοί, θαλάσσια ύδατα, υπόγεια ύδατα)	3
Σύστημα περιβαλλοντικής και ενεργειακής διαχείρισης	3
Μελέτες περιβαλλοντικών επιπτώσεων, Ανάλυσης Κύκλου Ζωής	3
Σύστημα διαχείρισης αποβλήτων	3
Συστήματα/ λεκάνες προστασίας νερού	1
Σύστημα παρακολούθησης κατανάλωσης νερού	1
Έλεγχοι ποιότητας νερού	1
Περιβαλλοντική συμμόρφωση	1
Πρόγραμμα μείωσης της κατανάλωσης βιομηχανικού και πόσιμου νερού	1
Έρευνες ορθής χωροθέτησης έργων και υποδομών	1

Ακολούθως στον Πίνακα 5 παρουσιάζονται οι πρακτικές και ενέργειες που αναλαμβάνονται για τη στήριξη του Στόχου #11. Και στην περίπτωση του Στόχου 11 όπως παρατηρείται από τον Πίνακα 5, οι κατασκευαστικές εταιρείες αναλαμβάνουν ένα μεγάλο εύρος δράσεων και ενεργειών για να συμβάλλουν στην βιωσιμότητα των πόλεων και των κοινοτήτων. Οι δράσεις που αναφέρονται συχνότερα είναι οι υπεύθυνες προμήθειες

(7 από 9 εταιρείες) και η στήριξη οργανισμών στην κοινότητα όπως οι ΜΚΟ, τα κέντρα υγείας, τα σχολεία και οι εθελοντικές οργανώσεις (6 από 9 εταιρείες). Ορισμένες άλλες ενέργειες, οι οποίες αναφέρθηκαν από 4 από τις 9 εταιρείες κάθε φορά είναι οι επενδύσεις σε βιώσιμα κτίρια και υποδομές, τα έργα που εξυπηρετούν τις κοινότητες, οι δράσεις για την ενίσχυση της ασφάλειας των δημοσίων έργων (π.χ. δράσεις οδικής ασφάλειας) και οι δωρεές προς την κοινότητα. Ακολούθως 3 από 9 εταιρείες κάθε φορά ανέφεραν ενέργειες όπως η συνεχής εκπαίδευση των εργαζομένων και η σύνταξη σχεδίων διαχείρισης έκτακτων περιστατικών, ενώ 2 από 9 εταιρείες αναφέρουν την πολιτική για την ασφάλεια των προσωπικών δεδομένων και η χρήση ΑΠΕ.

Καταγράφονται ακόμα, πολλές άλλες ενέργειες από μια εταιρεία κάθε φορά, οι οποίες περιλαμβάνουν τις κοινοπραξίες με συνεργάτες/προμηθευτές, την εφαρμογή προγραμμάτων για την ενίσχυση της απασχόλησης των νέων, τη διαβούλευση με τις τοπικές κοινωνίες, τις μελέτες κοινωνικών επιπτώσεων, τους κώδικες δεοντολογίας, την υπεύθυνη διαχείριση αποβλήτων, τη χρήση εναλλακτικών πηγών άντλησης νερού, την εφαρμογή πολιτικών υγείας και ασφάλειας στην εργασία, τα σχέδια επιχειρησιακής συνέχειας, τη λειτουργία συστήματος αξιολόγησης και περιορισμού κινδύνων στα έργα, τα συστήματα περιβαλλοντικής διαχείρισης (π.χ. παρακολούθηση αέριων ρύπων), τη χρήση ψηφιακής πλατφόρμα ενημέρωσης των ενδιαφερόμενων μερών για το περιβαλλοντικό αποτύπωμα, τις ευκαιρίες εργασίας σε τοπικό επίπεδο και τις πρωτοβουλίες ανάδειξης πολιτιστικής κληρονομιάς.

Πίνακας 5. Δράσεις για την στήριξη του Στόχου 11 (Βιώσιμες πόλεις και κοινότητες)

Είδος ενέργειας/πολιτικής/πρακτικής	Σύνολο εταιρειών
Υπεύθυνες προμήθειες	7
Χορηγίες/στήριξη ΜΚΟ, οργανισμών υγείας και παιδείας, εθελοντικών οργανώσεων	6
Βιώσιμα κτίρια και υποδομές	4
Έργα για τις κοινότητες – δημόσια έργα	4
Δράσεις ασφάλειας έργων	4
Δωρεές προς την κοινότητα	4
Συνεχής εκπαίδευση εργαζομένων, πρόγραμμα ανάπτυξης ταλέντων	3
Σχέδιο διαχείρισης έκτακτων περιστατικών	3
Πολιτική ασφάλειας προσωπικών δεδομένων	2
ΑΠΕ	2

Ακολούθως στον Πίνακα 6 παρουσιάζονται οι πρακτικές και ενέργειες που αναλαμβάνονται για τη στήριξη του Στόχου #16. Οι 8 από τις 10 εταιρείες δήλωσαν πως στηρίζουν το Στόχο 16 μέσω της χρήσης Κώδικα Δεοντολογίας ή/και Κώδικα Εταιρικής Διακυβέρνησης. Άλλες ενέργειες αναφέρθηκαν από

λιγότερες επιχειρήσεις κάθε φορά. Συγκεκριμένα 4 από τις 10 εταιρείες ανέφεραν τους όρους συνεργασίας με τους προμηθευτές αλλά και τη χρήση κριτηρίων για την αξιολόγηση των προμηθευτών και την ύπαρξη μιας πολιτικής Υγείας και Ασφάλειας στην εργασία συμπεριλαμβανομένων πολιτικών αξιοπρεπούς εργασίας. Στη συνέχεια 2 από τις 10 εταιρείες κάθε φορά δήλωσαν ένα πρόγραμμα ηθικής ή κανονιστικής συμμόρφωσης ή μία πολιτική επιχειρηματικής ηθικής, την υλοποίηση συστήματος διαχείρισης κατά της δωροδοκίας, τη διαχείριση εσωτερικών καταγγελιών, και την πολιτική προστασίας δεδομένων προσωπικών δεδομένων, καθώς και την εκπαίδευση των εργαζομένων πάνω στον κώδικα GDPR.

Πολλές άλλες ενέργειες αναφέρθηκαν στη συνέχεια από 1 εταιρεία κάθε φορά και αυτές περιλαμβάνουν την υπεύθυνη εξυπηρέτηση των πελατών, τη συμμετοχή σε εθνικά και διεθνή προγράμματα ανάπτυξης καινοτομίας, τον ψηφιακό μετασχηματισμό των υποδομών και του εξοπλισμού τους, τις επιθεωρήσεις του εργασιακού περιβάλλοντος, την ύπαρξη ενός ετήσιου πλάνου δωρεών και χορηγιών, την έρευνα γνώμης των ενδιαφερομένων μερών, τους όρους ακεραιότητας σε συμβάσεις, την πολιτική συγκρούσεως συμφερόντων, την παροχή ευκαιριών εργασίας σε τοπικό επίπεδο, τη συνεργασία με τοπικούς προμηθευτές, την υποστήριξη του έργου κοινωνικών οργανισμών και φορέων στην κοινότητα, τη διεξαγωγή ενημερωτικών σεμιναρίων στο ευρύ κοινό, τη συμμόρφωση με νομοθεσίες και κανονισμούς σε παγκόσμιο, ευρωπαϊκό και εθνικό επίπεδο, τις περιβαλλοντικές επιθεωρήσεις και τη χρήση διεθνών προτύπων ISO.

Πίνακας 6. Δράσεις για τη στήριξη του Στόχου 16 (Ειρήνη, δικαιοσύνη και ισχυροί θεσμοί)

Είδος ενέργειας/πολιτικής/πρακτικής	Σύνολο εταιρειών
Κώδικας Δεοντολογίας/ Κώδικας Εταιρικής Διακυβέρνησης	8
Όροι συνεργασίας με προμηθευτές	4
Πολιτική Υγείας-Ασφάλειας εργασίας	4
Πρόγραμμα Ηθικής & Κανονιστικής Συμμόρφωσης ή Πολιτική επιχειρηματικής ηθικής	2
Σύστημα διαχείρισης κατά δωροδοκίας	2
Διαχείριση Εσωτερικών Καταγγελιών	2
Πολιτική Προστασίας Προσωπικών Δεδομένων/εκπαίδευση στον GDPR	2
Υπεύθυνη εξυπηρέτηση πελατών	1
Συμμετοχή σε εθνικά και διεθνή προγράμματα ανάπτυξης καινοτομίας	1
Ψηφιακός μετασχηματισμός υποδομών	1

Επιθεωρήσεις εργασιακού περιβάλλοντος	1
Ετήσιο πλάνο δωρεών – χορηγιών	1
Έρευνα γνώμης ενδιαφερόμενων μερών	1
Όροι ακεραιότητας σε συμβάσεις	1
Πολιτική συγκρούσεως συμφερόντων	1
Ευκαιρίες εργασίας σε τοπικό επίπεδο	1
Συνεργασίες με τοπικούς προμηθευτές	1
Υποστήριξη έργου κοινωνικών οργανισμών και φορέων	1
Ενημερωτικά σεμινάρια στο ευρύ κοινό	1
Συμμόρφωση με νομοθεσίες/κανονισμούς σε παγκόσμιο, ευρωπαϊκό και εθνικό επίπεδο	1
Περιβαλλοντικές επιθεωρήσεις	1

Καθώς η ανάλυση πραγματοποιήθηκε ανά Στόχο Βιώσιμης Ανάπτυξης, υπάρχουν πολλά συμπεράσματα και αποτελέσματα που θα μπορούσαν να αναφερθούν, ωστόσο εδώ θα δοθεί βάση σε ομοιότητες και διαφορές μεταξύ των εταιρειών.

Μια βασική παρατήρηση είναι πως υπάρχουν παρόμοιες ενέργειες/πολιτικές/πρακτικές που αναλαμβάνουν οι εταιρείες, αλλά αυτές συμβάλλουν σε διαφορετικούς Στόχους Βιώσιμης Ανάπτυξης μεταξύ των εταιρειών, όπως δηλώνεται στις εκθέσεις εταιρικής βιωσιμότητας. Για παράδειγμα, ένα σύστημα ή μια πολιτική για την Υγεία και την Ασφάλεια των εργαζομένων, είναι μια πρακτική που από κάποιες εταιρείες δηλώθηκε ότι συνεισφέρει στην επίτευξη του Στόχου 3 (Καλή υγεία και ευημερία), από άλλες δηλώθηκε ότι συνεισφέρει στην επίτευξη του Στόχου 8 (Αξιοπρεπής εργασία και οικονομική ανάπτυξη), ή από κάποιες εταιρείες δηλώθηκε ότι συνεισφέρει στην επίτευξη και των δύο παραπάνω στόχων.

Αυτή η ανομοιομορφία παρατηρήθηκε για πολλές πρακτικές που οι εταιρείες δήλωσαν ότι συνεισφέρουν στους Στόχους Βιώσιμης Ανάπτυξης. Αυτό δείχνει πως δεν υπάρχει ένα κοινό πλαίσιο για το πώς μια δράση/πρακτική συνεισφέρει σε έναν ή περισσότερους στόχους. Παράλληλα, υπήρχε ανομοιογένεια ως προς τον τρόπο παρουσίασης των πληροφοριών σχετικά με τους ΣΒΑ.

D. Δείκτες αξιολόγησης/συνεισφοράς επιδόσεων στους Στόχους Βιώσιμης Ανάπτυξης των Ηνωμένων Εθνών

Στην συνέχεια αξιολογήθηκε εάν οι κατασκευαστικές εταιρείες του δείγματος χρησιμοποιούν δείκτες ή άλλα στοιχεία για την αξιολόγηση των επιδόσεων τους ως προς τους Στόχους Βιώσιμης Ανάπτυξης. Αναλόγως και με την

προηγούμενη ενότητα παρουσιάστηκαν τα αποτελέσματα ανά Στόχο.

Πολλές εταιρείες θέτουν ποσοτικούς στόχους ή χρησιμοποιούν ποσοτικούς δείκτες για την αξιολόγηση των επιδόσεων τους, ωστόσο σε ορισμένες περιπτώσεις αυτά τα ποσοτικά στοιχεία που χρησιμοποιούν δεν συνδέονται άμεσα με έναν ΣΒΑ. Ενδεικτικά στους Πίνακες 7,8,9 και 10 συνοψίζονται οι δείκτες αξιολόγησης των επιδόσεων των εταιρειών για τους Στόχους #3, #6, #11 και #16 όπως παρουσιάστηκαν στη προηγούμενη ενότητα.

Παρατηρείται από τον Πίνακα 7 ένα ευρύ πλήθος δεικτών και ποσοτικών στοιχείων. Αυτές που αναφέρθηκαν συχνότερα είναι ο αριθμός των ωρών εκπαίδευσης που παρασχέθηκαν στους εργαζομένους των εταιρειών για την υγεία και την ασφάλεια στην εργασία (5 από 11 εταιρείες) και ο χρόνος/ώρες που δαπανήθηκαν στην επιθεώρηση, την συντήρηση και την αποκατάσταση βλαβών σε έργα υποδομής (4 από 11 εταιρείες). Λιγότερο συχνά αναφέρθηκαν άλλοι δείκτες όπως ο αριθμός των συμβάντων που διαχειρίστηκαν στα έργα υποδομής (3 από 11), οι επενδύσεις σε δράσεις εκπαίδευσης ομάδων στις κοινότητες (π.χ. μαθητών οδηγών) (3 από 11), τα ποσά που δαπανήθηκαν σε δράσεις/ενέργειες για την υγεία και την ασφάλεια των εργαζομένων (2 από 11), οι φιάλες αίματος που συγκεντρώθηκαν από εθελοντικές δράσεις αιμοδοσίας (2 από 11) και ο αριθμός των εξυπηρετούμενων αιτημάτων των οδηγών (2 από 11).

Πίνακας 7. Δείκτες για την παρουσίαση των επιδόσεων των εταιρειών στον Στόχο 3 (Καλή υγεία και ευημερία)

Δείκτες επιδόσεων	Σύνολο εταιρειών
Ώρες εκπαίδευσης εργαζομένων σε θέματα υγείας και ασφάλειας	5
Χρόνος/ώρες που δαπανήθηκαν στην επιθεώρηση, την οδική συντήρηση, την αποκατάσταση βλαβών σε έργα υποδομής	4
Διαχειρισθέντα συμβάντα στα έργα υποδομής	3
Επενδύσεις σε δράσεις εκπαίδευσης ομάδων στις κοινότητες (π.χ. μαθητών οδηγών)	3
Ποσά που επενδύθηκαν σε δράσεις/ενέργειες για την υγεία και την ασφάλεια των εργαζομένων	2
Φιάλες αίματος που συγκεντρώθηκαν από εθελοντικές δράσεις	2
Αριθμός εξυπηρετούμενων αιτημάτων οδηγών	2

Ακολουθώντας στον Πίνακα 8 παρουσιάζονται οι δείκτες επιδόσεων για τον Στόχο #6. Και οι 10 εταιρείες του δείγματος που δήλωσαν ότι υποστηρίζουν τον στόχο αυτό αναφέρουν στοιχεία σχετικά με την συνολική κατανάλωση του νερού σε ένα έτος, ενώ 8 από τις 10 εταιρείες κάνουν αναφορά στη μείωση της κατανάλωσης νερού σε ένα

ποσοστό σε σχέση με το προηγούμενο έτος. Τέλος 4 από 10 εταιρείες αναφέρουν τις ποσότητες νερού που προέκυψαν ή που επαναχρησιμοποιήθηκαν μέσω συστημάτων ανακύκλωσης ή βιολογικών καθαρισμών.

Πίνακας 8. Δείκτες για την παρουσίαση των επιδόσεων των εταιρειών στον Στόχο 6 (Καθαρό νερό και αποχέτευση)

Δείκτες επιδόσεων	Σύνολο εταιρειών
Συνολική κατανάλωση νερού σε ένα έτος	10
Μείωση κατανάλωσης νερού σε ένα ποσοστό σε σχέση με το προηγούμενο έτος	8
Ποσότητα νερού που προέκυψε από ανακύκλωση/που επαναχρησιμοποιήθηκε	4

Ακολούθως στον Πίνακα 9 παρουσιάζονται οι δείκτες επιδόσεων για τον Στόχο #11.

Δείκτες επιδόσεων	Σύνολο εταιρειών
Συνολική κατανάλωση ηλεκτρικής ενέργειας	9
Τεμάχια ή κιλά υλικών που ανακυκλώθηκαν σε ένα έτος	9
Ποσοστό στέρεων αποβλήτων που ανακυκλώθηκε	8
Ποσοστό στέρεων αποβλήτων που επαναχρησιμοποιήθηκε	3
Ποσοστό υγειονομικής ταφής στέρεων αποβλήτων	2

Στο σύνολο τους, όλες οι εταιρείες χρησιμοποιούν ως δείκτες τη συνολική κατανάλωση ηλεκτρικής ενέργειας, καθώς και τα τεμάχια κιλά υλικών που ανακυκλώθηκαν σε ένα έτος. Επίσης 8 από τις 9 εταιρείες κάνουν αναφορά στο ποσοστό των στερεών αποβλήτων που έχουν ανακυκλωθεί και ακολούθως 3 από τις 9 εταιρείες κάνουν αναφορά στο ποσοστό στερεών αποβλήτων που επαναχρησιμοποιήθηκαν, ενώ 2 από τις 9 εταιρείες κάνουν αναφορά στο ποσοστό υγειονομικής ταφής στερεών αποβλήτων.

Τέλος στον Πίνακα 10 παρουσιάζονται οι δείκτες επιδόσεων για τον Στόχο #16. Συνολικά 7 από τις 10, κάνουν αναφορά στα ποσά δωρεών προς την κοινότητα, ενώ από 1 εταιρεία κάθε φορά κάνει αναφορά στο ποσοστό διεθνών/εθνικών προμηθευτών, στα ποσά χορηγιών προς ΜΚΟ και άλλους οργανισμούς και στον αριθμό του ανθρώπινου δυναμικού που εκπαιδεύτηκε σε σχετικά θέματα.

Πίνακας 10. Δείκτες για την παρουσίαση των επιδόσεων των εταιρειών στον Στόχο 16 (Ειρήνη, δικαιοσύνη και ισχυροί θεσμοί)

Δείκτες επιδόσεων	Σύνολο εταιρειών
Ποσά δωρεών προς την κοινότητα	7
Ποσοστά διεθνών και εθνικών προμηθευτών	1
Ποσά χορηγιών προς ΜΚΟ και άλλους οργανισμούς	1
Αριθμός ανθρώπινου δυναμικού που εκπαιδεύτηκε σε σχετικά θέματα	1

Μια σημαντική παρατήρηση που προκύπτει από την ανάλυση αυτής της ενότητας, είναι πως πολλές εταιρείες θέτουν ποσοτικούς στόχους, ωστόσο σε ορισμένες περιπτώσεις αυτά τα ποσοτικά στοιχεία που χρησιμοποιούν δεν συνδέονται άμεσα με έναν Στόχο Βιώσιμης Ανάπτυξης στις εκθέσεις τους. Ένα παράδειγμα είναι μια εταιρεία του δείγματος, η οποία έχει θέσει ποσοτικούς στόχους, στους τομείς της τεχνολογίας, εξειδίκευσης και υπεύθυνης δραστηριοποίησης στην αγορά, του ανθρώπινου δυναμικού, του περιβάλλοντος και της κοινωνίας, δηλαδή σε ένα ευρύτερο πλαίσιο, από αυτό που ορίζεται από το πλαίσιο των Στόχων Βιώσιμης Ανάπτυξης των Ηνωμένων Εθνών.

Επιπρόσθετα, μια άλλη πρόκληση είναι η παροχή σαφών και διαφανών δεδομένων για την επίτευξη των Στόχων Βιώσιμης Ανάπτυξης. Σε άλλες περιπτώσεις, ορισμένες εταιρείες, μπορεί να αναφέρουν ότι ένας Στόχος επιτεύχθηκε, χωρίς να παρουσιάζουν ποσοτικά ή άλλα δεδομένα που να το αποδεικνύουν. Αυτό δημιουργεί προκλήσεις στην διαφάνεια των πληροφοριών που παρέχονται στο κοινό.

Συνολικά, η παροχή σαφών και διαφανών δεδομένων για την επίτευξη των ΣΒΑ ήταν περιορισμένη σε ορισμένες εταιρείες, δημιουργώντας προκλήσεις στην διαφάνεια των πληροφοριών που παρέχονται στο κοινό.

IV. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Ακολουθώντας τη νέα κατεύθυνση της βιωσιμότητας που καθορίστηκε από την Ατζέντα 2030 των Ηνωμένων Εθνών, η έννοια της εταιρικής βιωσιμότητας διευρύνθηκε ενσωματώνοντας 17 Στόχους Βιώσιμης Ανάπτυξης. Πολλές εταιρείες πρόσφατα έχουν αρχίσει να ενσωματώνουν τους Στόχους Βιώσιμης Ανάπτυξης στις εκθέσεις βιωσιμότητας τους. Η παρούσα εργασία κατά πόσο η παραπάνω διαδικασία λαμβάνει χώρα στις κατασκευαστικές εταιρείες στην Ελλάδα.

Από την ποιοτική ανάλυση των εκθέσεων βιωσιμότητας τους, προκύπτει πως πράγματι το μεγαλύτερο μέρος των εταιρειών που εξετάστηκαν έχει ενσωματώσει τους Στόχους Βιώσιμης Ανάπτυξης στην λειτουργία τους και έχει αναλάβει δράση για τη συνεισφορά στην επίτευξη τους. Ωστόσο η βαρύτητα κάθε στόχου είναι διαφορετική, όπως επίσης υπάρχει και μεγάλη

ΑΝΑΦΟΡΕΣ

- μεταβλητότητα ως προς τις αναληφθείσες πρακτικές και τις μεθόδους αξιολόγησης των επιδόσεων. Φαίνεται ότι υπάρχει ένα σημαντικό ενδιαφέρον από τις κατασκευαστικές εταιρείες να εφαρμόσουν βιώσιμες πρακτικές και να συνεισφέρουν στην βιωσιμότητα του περιβάλλοντος και της κοινωνίας, αλλά ο τρόπος που αυτό επιτυγχάνεται διαφέρει από εταιρεία σε εταιρεία.
- Η έρευνα που πραγματοποιήθηκε έχει ορισμένους περιορισμούς, οι οποίοι σχετίζονται πρωτίστως με την επιλογή του δείγματος. Συγκεκριμένα, η μελέτη επικεντρώθηκε σε ένα δείγμα 12 εταιρειών, οι οποίες δεν είναι αντιπροσωπευτικές του συνόλου του κλάδου, καθώς πρόκειται κυρίως για εταιρείες μεγάλου μεγέθους. Η επιλογή των εν λόγω εταιρειών έγινε με το κριτήριο της διαθεσιμότητας των εκθέσεων βιωσιμότητας τους στο διαδίκτυο, καθώς για εταιρείες μικρότερου μεγέθους αυτά τα στοιχεία απουσίαζαν από τις ιστοσελίδες τους. Αυτό αποτελεί μεν, έναν περιορισμό της έρευνας, αλλά η ανάλυση θεωρείται σημαντική και τα αποτελέσματα της θα μπορούσαν να θεωρηθούν αντιπροσωπευτικά του πληθυσμού των μεγάλων κατασκευαστικών εταιρειών στην Ελλάδα.
- Οι μεγαλύτερες εταιρείες άλλωστε παρουσιάζουν ένα ιδιαίτερο ενδιαφέρον στο πλαίσιο της μελέτης της εταιρικής βιωσιμότητας, λόγω του μεγάλου όγκου των δραστηριοτήτων τους και της πιθανής αρνητικής επίπτωσης που μπορεί να έχει η λειτουργία τους στο περιβάλλον και την κοινωνία. Ωστόσο, οι μεσαίου και μικρότερου μεγέθους εταιρείες, είναι σκόπιμο να διερευνηθούν σε μελλοντικές έρευνες, καθώς η έλλειψη δημοσιευμένων εκθέσεων βιωσιμότητας ή εταιρικής κοινωνικής ευθύνης δημιουργεί ανησυχίες ως προς την ποσότητα και την ποιότητα των πληροφοριών που αποκαλύπτονται προς το κοινό.
- Ένας δεύτερος περιορισμός έχει να κάνει με την ανομοιομορφία των ετών δημοσίευσης των εκθέσεων εταιρικής βιωσιμότητας που μελετήθηκαν και αναλύθηκαν, καθώς δεν αφορούσαν όλες τις ίδιες χρονολογικές περιόδους. Οι πιο πρόσφατες εκθέσεις αφορούσαν το 2021 για ορισμένες εταιρείες, αλλά για άλλες αφορούσαν το 2020 ή και το 2019. Αυτό ενδεχομένως δημιουργεί περιορισμούς ως προς τον βαθμό στον οποίο τα δεδομένα που μελετήθηκαν ήταν επικαιροποιημένα. Η απουσία πρόσφατων δεδομένων για ορισμένες εταιρείες, μπορεί να υποδηλώνει ότι ορισμένες στρατηγικές βιωσιμότητας που έχουν αναληφθεί κατά τη διάρκεια των 2-3 τελευταίων ετών, δεν αναλύθηκαν.
- Μελλοντικές έρευνες θα μπορούσαν να επικεντρωθούν, σε εταιρείες του κατασκευαστικού κλάδου στο εξωτερικό, διεξάγοντας συγκρίσεις με ελληνικές εταιρείες. Αυτά τα αποτελέσματα θα ήταν χρήσιμα ως προς την καλύτερη κατανόηση των επιδόσεων των κατασκευαστικών εταιρειών στην Ελλάδα σε σχέση με εταιρείες παρομοίου μεγέθους από άλλες χώρες, για παράδειγμα στην Ευρώπη. Τέλος, η έρευνα θα μπορούσε να επεκταθεί και σε εταιρείες από άλλους κλάδους, πέραν των κατασκευών.
- Bluyssen, P. M. (2010). Towards new methods and ways to create healthy and comfortable buildings. *Building and environment*, 45(4), 808-818.
- GABC, (2021). 2020 Global Status Report for buildings and construction. Executive Summary, UN Environment Program, https://wedocs.unep.org/bitstream/handle/20.500.11822/34572/GSR_ES.pdf
- Cai, Y. J., & Choi, T. M. (2020). A United Nations' Sustainable Development Goals perspective for sustainable textile and apparel supply chain management. *Transportation Research Part E: Logistics and Transportation Review*, 141, 102010.
- IOBE (2021). Προοπτικές ανάπτυξης και ανάγκες χρηματοδότησης του τομέα των Κατασκευών. Αθήνα: IOBE
- Sachs, J., Schmidt-Traub, G., Kroll, C., Lafortune, G., & Fuller, G. (2019): Sustainable development report 2019. New York: Bertelsmann Stiftung and Sustainable Development Solutions Network (SDSN).
- Taylor, S. J., Bogdan, R., & DeVault, M. (2015). Introduction to qualitative research meth
- Topple, C., Donovan, J. D., Masli, E. K., & Borgert, T. (2017). Corporate sustainability assessments: MNE engagement with sustainable development and the SDGs. *Transnational Corporations*, 24(3), 61-71.
- Tsalis, T. A., Malamateniou, K. E., Koulouriotis, D., & Nikolaou, I. E. (2020). New challenges for corporate sustainability reporting: United Nations' 2030 Agenda for sustainable development and the sustainable development goals. *Corporate Social Responsibility and Environmental Management*, 27(4), 1617-1629.
- Tsalis, T. A., Terzaki, M., Koulouriotis, D., Tsagarakis, K. P., & Nikolaou, I. E. (2022). The nexus of United Nations' 2030 Agenda and corporate sustainability reports. *Sustainable Development*, 1-13
- United Nations (UN). (2015). Transforming our world: The 2030 Agenda for Sustainable development.
- UNFPA (2015), Transforming our World: The 2030 Agenda for Sustainable Development, <https://www.unfpa.org/resources/transforming-our-world-2030-agenda-sustainable-development#:~:text=On%2025%20September%2C%20the%20United,2030%20Agenda%20for%20Sustainable%20Development>
- Whittingham, K. L., Earle, A. G., Leyva-de la Hiz, D. I., & Argiolas, A. (2022). The impact of the United Nations SUSTAINABLE DEVELOPMENT GOALS on corporate sustainability reporting. *BRQ Business Research Quarterly*, 23409444221085585.
- Zutshi, A., & Creed, A. (2015). An international review of environmental initiatives in the construction sector. *Journal of cleaner production*, 98, 92-106.